

LAURENȚIU BATIN

CORNEL ȚUCĂ

**Operațiunile Grupului „Oriental” Slovac
(„General Hennocque”)
și Legătura cu Grupul de Nord Român – 1919
Culegere de Documente**

Cuvânt înainte de Președintele Academiei Române, acad. Ioan-Aurel POP

LIMES
2021

Cuvânt înainte	5
Prefață	7
I. Lista abrevierilor	15
II. Lista actualizării numelor	17
III. Lista actualizării denumiri localităților și formelor de relief	23
PARTEA I	
SCURTE CONSIDERAȚII ASUPRA RĂZBOIULUI	
UNGARO-CEHOSLOVACO-ROMÂN DIN ANUL 1919	51
1. <i>Retrospectivă: acțiunea Grupului de Nord român</i> <i>în perioada luptelor cehoslovaco-ungare din anul 1919.</i>	51
2. <i>Articol: Campania în Ungaria, 1919, [a Armatei cehoslovace],</i> <i>de general Vladimir Klecanda.</i>	91
PARTEA A II-A	
DOCUMENTE PRIVIND OPERAȚIUNILE	
GRUPULUI „ORIENTAL” SLOVAC „GENERAL HENNOCQUE”	
ȘI LEGĂTURA CU GRUPUL DE NORD ROMÂN.	103
LISTA CRONOLOGICĂ A DOCUMENTELOR	103
26 martie 1919	
<i>Document nr. 1: Dislocarea unităților Diviziei a 6-a cehoslovacă.</i>	103
28 martie 1919	
<i>Document nr. 2: Dare de seamă privind dispozitivul Diviziei a 6-a.</i>	105
29 martie 1919	
<i>Document nr. 3: Ordinul Diviziei a 6-a nr.1.306.</i>	105
5 aprilie 1919	
<i>Document nr. 4: Ordinul Ministerului Apărării Naționale nr. 9.680.</i>	107
10 aprilie 1919	
<i>Document nr. 5: Adresa colonelului Dănilă Pop către generalul Hennocque</i>	109
<i>Document nr. 6: Propunere privind întrebuițarea Grupului „Rutean”</i> <i>în sprijinul Diviziei a 6-a.</i>	109
13 aprilie 1919	
<i>Document nr. 7: Adresa Divizia a 3-a către Comandamentul Diviziei a 6-a.</i>	111
[19 aprilie 1919]	
<i>Document nr. 8: Ordinul Ministerului Apărării Naționale nr. 10.807.</i>	111
20 aprilie 1919	
<i>Document nr. 9: Planului de operațiuni al Diviziei a 3-a Infanterie.</i>	113
23 aprilie 1919	
<i>Document nr. 10: Raportul comandantului Brigăzii a 6-a Infanterie.</i>	116
27 aprilie 1919	
<i>Document nr. 11: Ordinului Ministerului Apărării Naționale nr. 13.062.</i>	120
29 aprilie 1919	
<i>Document nr. 12: Ordinul de operațiuni nr. 7 al Divizia a 3-a Infanterie.</i>	121
<i>Document nr. 13: Raportul Grupului „Rutean” privind ocuparea</i> <i>localităților Csap și Munkacs.</i>	123
30 aprilie 1919	
<i>Document nr. 65-1: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> <i>(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 30 aprilie 1919.</i>	123
<i>Document nr.14: Telegrama nr. 552 a generalului Hennocque.</i>	124
<i>Document nr.15: Ordinul nr.13.379. al Ministerului Apărării Naționale.</i>	124
<i>Document nr.16: Telegrama generalului Hennocque către</i> <i>Grupul de Nord român.</i>	125
<i>Document nr.17: Telegrama căpitanului Gastey către generalul Hennocque.</i>	125

<i>Document nr. 18: Telegrama lt. colonel Poirée către Statul Major al Diviziei a 3-a Infanterie.</i>	125
<i>Document nr. 19: Raportul Brigăzii a 6-a către Divizia a 3-a Infanterie.</i>	125
<i>Document nr. 20: Telegrama nr. 563 a generalului Hennocque.</i>	126
1 mai 1919	
<i>Document nr. 21: Telegrama Brigăzii 1 Infanterie către Divizia a 3-a Infanterie.</i>	127
2 mai 1919	
<i>Document nr. 22: Adresa Escadronului 3/Regimentul 2 Roșiori român către Batalionul 2/Regimentul 21 Infanterie.</i>	127
<i>Document nr. 23: Telegrama Brigăzii a 6-a Infanterie către Divizia a 3-a Infanterie.</i>	128
<i>Document nr. 24: Telegrama Brigăzii a 5-a Infanterie către Divizia a 3-a Infanterie.</i>	128
<i>Document nr. 25: Telegrama nr. 1.165 a generalului Hennocque.</i>	128
3 mai 1919	
<i>Document nr. 26: Situația Grupului „Rutean” la 3 mai 1919.</i>	129
<i>Document nr. 27: Telegrama Statul Major [General] nr. 2.039.</i>	130
4 mai 1919	
<i>Document nr. 28: Raportul comandantului Brigăzii 1 Infanterie.</i>	131
5 mai 1919	
<i>Document nr. 29: Raportul generalului Hennocque către Statului Major General cehoslovac.</i>	132
6 mai 1919.	
<i>Document nr. 30: Adresa generalului Hennocque către Grupul de Nord român.</i>	133
7 mai 1919.	
<i>Document nr. 31: Mesajul telefonic al generalului Moșoiu către generalul Hennocque.</i>	133
8 mai 1919.	
<i>Document nr. 32: Telegrama căpitanului Gastey privind relatarea condițiilor în care a avut loc sosirea românilor la Munkacs.</i>	134
<i>Document nr. 33: Adresa comandantului Grupului de Nord român către Comandamentul Diviziei a 3-a Infanterie.</i>	134
10 mai 1919	
<i>Document nr. 34: Adresa generalului Hennocque către colonelul Pop.</i>	136
<i>Document nr. 35: Adresa colonelului Pop către generalul Hennocque.</i>	136
<i>Document nr. 36: Planul Grupului „Rutean” de ocupare a teritoriului rutean.</i>	137
<i>Document nr. 37: Planul Grupului „Rutean” de ocupare a teritoriului rutean. Misiunea Biroului 2.</i>	140
<i>Document nr. 38: Planul de operațiuni al Grupului „Rutean”. Misiunea serviciilor.</i>	141
<i>Document nr. 39: Planul de legătură al Grupului „Rutean” pentru Proiectul de ocupare a teritoriului rutean.</i>	141
12 mai 1919.	
<i>Document nr. 40: Telegrama Ministerului Apărării Naționale către Comandamentul Superior din Bratislava.</i>	143
<i>Document nr. 41: Adresa generalului Hennocque către generalul comandant al trupelor române din Transilvania.</i>	143
<i>Document nr. 42: Adresa generalului Hennocque către comandantul trupelor române din Transilvania.</i>	147
14 mai 1919	
<i>Document nr. 43: Adresa colonelului Dumont către generalul Hennocque.</i>	148
<i>Document nr. 44: Telegrama generalul Hennocque către Misiunea Militară franceză la Praga și ministrul Šrobár la Bratislava.</i>	148

17 mai 1919 cărți

<i>Document nr. 65-2: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 17 mai 1919	148
20 mai 1919	
<i>Document nr. 65-3: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 20 mai 1919	149
21 mai 1919	
<i>Document nr. 45: Telegrama Comandamentului Grupului de Nord român</i> către generalul Hennocque.	149
<i>Document nr. 46: Telegrama Comandamentului Suprem cehoslovac către</i> generalul Hennocque.	150
<i>Document nr. 47: Buletinul de știri din 21 mai 1919</i> al Comandamentului Superior cehoslovac.	151
<i>Document nr. 48: Convorbirea telefonică dintre generalul Rossi</i> și șeful Statului Major al Grupului „Oriental”.	152
<i>Document nr. 49: Convorbirea dintre căpitanii Mounier și Olleris.</i>	153
<i>Document nr. 50: Radiotelegrama comandantului Grupului de Nord</i> român către generalul Hennocque.	153
22 mai 1919	
<i>Document nr. 51: Telegrama Grupul de Nord române către Divizia 3.</i>	153
23 MAI 1919.	
<i>Document nr. 52: Telegrama generalului Piccione către</i> Comandamentul Superior din Bratislava și generalul Hennocque.	154
24 MAI 1919	
<i>Document nr. 65-4: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 24 mai 1919	154
<i>Document nr. 53: Telegrama Comandamentului Grupului de Nord</i> român către Divizia a 3-a Infanterie.	154
<i>Document nr. 54: Telegrama Grupul de Nord român către</i> generalul Hennocque.	155
25 MAI 1919	
<i>Document nr. 65-5: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 25 mai 1919	155
26 MAI 1919	
<i>Document nr. 55: Telegrama Comandamentului Armatei</i> din Carpați către Comandamentul Teritorial Košice.	157
27 MAI 1919	
<i>Document nr. 65-6: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 27 mai 1919	157
<i>Document nr. 56: Minuta-raport înaintată de generalul Hennocque</i> ministrului cehoslovac al apărării naționale.	157
28 MAI 1919	
<i>Document nr. 65-7: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 27 mai 1919.	159
<i>Document nr. 57: Telegrama Grupului de Nord român către</i> Comandamentul generalului Hennocque.	159
<i>Document nr. 58: Telegrama generalului Hennocque către</i> Misiunea [Militară] franceză la Praga.	160
29 MAI 1919	
<i>Document nr. 59: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque.</i>	161
<i>Document nr. 65-8: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 29 mai 1919.	161
<i>Anexa nr. 2: Ordinul Ministerului Apărării Naționale nr. 1.625</i> către generalul Hennocque.	161
<i>Document nr. 60: Telegrama Ministerului Apărării Naționale cehoslovac</i> către generalul Hennocque.	162

30 MAI 1919

<i>Document nr. 65-9: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 30 mai 1919.	162
<i>Document nr. 61: Telegrama Grupului de Nord român către</i> Comandamentul generalului Hennocque.	163
<i>Document nr. 62: Telegrama Grupului de Nord român către</i> Comandamentul generalului Hennocque.	164

31 MAI 1919

<i>Document nr. 65-10: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „A.”, ziua: 30 mai 1919.	164
<i>Document nr. 63: JURNALUL DE OPERAȚIUNI AL GRUPULUI</i> „GENERAL DESTREMAU” de la 31 mai la 10 iulie 1919.	165
<i>Document nr. 64: Telegrama Grupului de Nord român către</i> Comandamentul generalului Hennocque.	165

1 IUNIE 1919

<i>Document nr. 65: JURNALUL DE OPERAȚIUNI AL GRUPULUI</i> „ORIENTAL” din 1 iunie la 7 iulie 1919.	166
<i>Anexa nr. 3 bis: Convorbirea, prin „Hughes”, dintre generalii</i> Hennocque și Mittelhauser.	170

2 IUNIE 1919

<i>Document nr. 65-11: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 2 iunie 1919.	171
<i>Document nr. 63-1: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 2 iunie.	173
<i>Anexa nr. 5: Telegrama Grupului de Nord român către</i> Comandamentul generalului Hennocque.	173
<i>Anexa nr. 6: Telegrama generalului Hennocque către colonelul Dumont.</i>	174
<i>Anexa nr. 7: Telegrama generalului Hennocque către</i> Grupul de Nord român.	174
<i>Document nr. 66: Telegrama generalului Hennocque către</i> Misiunea Militară [franceză] la Praga.	175
<i>Document nr. 67: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque.</i>	175

3 IUNIE 1919

<i>Document nr. 65-12: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 3 iunie 1919.	176
<i>Document nr. 63-2: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 3 iunie.	178
<i>Anexa nr. 10: Telegrama Grupului de Nord român către generalul Hennocque.</i>	178
<i>Anexa nr. 10 bis: Telegrama Comandantului Grupului de Nord</i> român către generalului Hennocque.	178
<i>Anexa nr. 11: Nota de Serviciu a generalului Hennocque din 3 iunie 1919.</i>	179
<i>Anexa nr. 12: Ordinul comandantului Grupului „Oriental” nr. 206/O.P.</i>	179
<i>Document nr. 68: Telegrama generalului Hennocque privind situația</i> Grupului „Rutean” în ziua de 3 iunie 1919, ora 8,00.	179
<i>Document nr. 69: Raportul de situație nr. III/161 din 3 iulie 1919</i> al Divizia a 6-a Infanterie.	180
<i>Document nr. 70: Telegrama generalului Hennocque către Ministerul Apărării</i> Naționale la Praga și ministrul pentru Slovacia la Bratislava.	181
<i>Document nr. 71: Telegrama Grupului de Nord către generalul Hennocque.</i>	181
<i>Document nr. 72: Situația Brigăzii a 6-a Infanterie la 3 iunie 1919.</i>	181
<i>Document nr. 73: Decizia generală a Comandamentului Grupului „Carpați”.</i>	182

4 IUNIE 1919

<i>Document nr. 65-13: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 4 iunie 1919.	183
--	-----

<u>Anexa nr. 13</u> : Ordinul pregătitor al Grupului „Rutean” privind replierea Diviziei a 6-a Infanterie.	186
<i>Document nr. 63-3</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 4 iunie.	186
<i>Document nr. 74</i> : Ordinul generalului Hennocque către Diviziei a 6-a Infanterie.	187
<i>Document nr. 75</i> : Ordinul de operațiuni nr. 10 (Partea I) al Divizia a 6-a Infanterie.	188
5 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-14</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 5 iunie 1919.	190
<i>Document nr. 63-4</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 5 iunie 1919.	193
<i>Document nr. 76</i> : Ordinul generalului Hennocque nr. 209/O.P..	194
6 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-15</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 6 iunie 1919.	194
<i>Document nr. 63-5</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 6 iunie 1919.	197
7 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-16</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 7 iunie 1919.	197
<i>Document nr. 63-6</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 7 iunie 1919.	200
<i>Document nr. 77</i> : Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque.	200
<i>Document nr. 78</i> : Telegrama generalului Hennocque către generalul Pellé.	201
8 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-17</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 8 iunie 1919.	201
<u>Anexa nr. 16</u> : Situația elementelor Diviziei a 6-a Infanterie.	204
<u>Anexa nr. 16 bis</u> : Convorbirea, prin „Hughes”, dintre: I. Grupul „Oriental” și generalul Pellé la Praga.	205
II. Generalul Pellé și Grupul „Oriental”.	205
<u>Anexa nr. 17</u> : Situația elementelor Diviziei a 6-a Infanterie.	206
<u>Anexa nr. 18</u> : Telegrama generalului Hennocque.	206
<u>Anexa nr. 19</u> : Convorbirea, prin „Hughes”, dintre comandantul Gerdés și colonelul Rozet din noaptea de 8/9.06.1919.	206
<u>Anexa nr. 20</u> : Ordinul generalului Hennocque nr. 230/O.P. privind rectificarea frontului.	207
<i>Document nr. 63-7</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 8 iunie 1919.	207
9 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-18</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 9 iunie 1919.	208
<i>Document nr. 63-8</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 9 iunie 1919.	211
10 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-19</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 10 iunie 1919.	211
<u>Anexa nr. 21</u> : Situația Diviziei a 6-a [Infanterie], dimineata.	214
<i>Document nr. 63-9</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau” (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 10 iunie 1919.	214
11 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-20</i> : Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 11 iunie 1919.	215

<i>Document nr. 63-10: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 11 iunie 1919.	218
<i>Document nr. 79: Telegrama nr. 12 trimisă de ofițerul Časek</i> Comandamentului Grupului „Carpatin”.	219
12 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-21: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 12 iunie 1919.	219
<i>Document nr. 63-11: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 12 iunie 1919.	221
13 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-22: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 13 iunie 1919.	222
<i>Anexa nr. 24 bis: Nota generalului Hennocque către generalul Destremau.</i>	224
<i>Document nr. 63-12: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 13 iunie 1919.	225
14 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-23: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 14 iunie 1919.	225
<i>Document nr. 63-13: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 14 iunie 1919.	227
<i>Document nr. 80: Telegrama generalului Hennocque către</i> Misiunea Militară franceză.	228
15 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-24: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 15 iunie 1919.	228
<i>Document nr. 63-14: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 15 iunie 1919.	230
16 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-25: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 16 iunie 1919.	230
<i>Document nr. 63-15: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 16 iunie 1919.	234
<i>Document nr. 81: Telegrama generalului Destremau către ofițerul Časek.</i>	234
17 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-26: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 17 iunie 1919.	235
<i>Document nr. 63-16: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 17 iunie 1919.	237
18 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-27: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 18 iunie 1919.	237
<i>Document nr. 63-17: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 18 iunie 1919.	240
<i>Document nr. 82: Ordinul de operațiuni nr. 7 al Diviziei a 6-a Infanterie.</i>	240
19 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-28: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 19 iunie 1919.	241
<i>Document nr. 63-18: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 19 iunie 1919.	244
<i>Document nr. 83: Schiță cu situația forțelor roșii ungare.</i>	244
20 Iunie 1919	
<i>Document nr. 65-29: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 20 iunie 1919.	245
<i>Document nr. 63-19: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 20 iunie 1919.	247

21 Iunie 1919

Document nr. 65-30: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 21 iunie 1919. 248

Anexa nr. 35 bis: Telegrama generalului Hennocque către generalul
Destremau la Użhorod. 251

Anexa nr. 36: Noua compunere a grupurilor Diviziei a 6-a Infanterie 252

Document nr. 63-20: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 21 iunie 1919. 252

22 Iunie 1919

Document nr. 65-31: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 22 iunie 1919. 253

Document nr. 63-21: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 22 iunie 1919. 256

23 Iunie 1919

Document nr. 65-32: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 23 iunie 1919. 256

Document nr. 63-22: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 23 iunie 1919. 259

24 Iunie 1919

Document nr. 65-33: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 24 iunie 1919. 259

Document nr. 63-23: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 24 iunie 1919. 261

Document nr. 84: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque. 262

25 Iunie 1919

Document nr. 65-34: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 25 iunie 1919. 263

Document nr. 63-24: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 25 iunie 1919. 263

26 Iunie 1919

Document nr. 65-35: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 26 iunie 1919. 264

Document nr. 63-25: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 26 iunie 1919. 265

27 Iunie 1919

Document nr. 65-36: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 27 iunie 1919. 265

Document nr. 63-26: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 27 iunie 1919. 266

Document nr. 85: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque. 266

Document nr. 86: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque. 267

28 Iunie 1919

Document nr. 65-37: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 28 iunie 1919. 268

Document nr. 63-27: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 28 iunie 1919. 268

29 Iunie 1919

Document nr. 65-38: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 29 iunie 1919. 269

Document nr. 63-28: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”
(31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 29 iunie 1919. 270

30 Iunie 1919

Document nr. 65-39: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”
(1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 20 iunie 1919. 270

<i>Document nr. 63-29: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 30 iunie 1919.	271
1 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-40: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 1 iulie 1919.	271
<i>Document nr. 63-30: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 1 iulie 1919.	272
2 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-41: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 2 iulie 1919.	273
<i>Document nr. 63-31: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 2 iulie 1919.	273
3 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-42: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 3 iulie 1919.	273
<i>Document nr. 63-32: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 3 iulie 1919.	274
4 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-43: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 4 iulie 1919.	274
<i>Document nr. 63-33: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 4 iulie 1919.	275
5 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-44: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 5 iulie 1919.	275
<i>Document nr. 63-34: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 5 iulie 1919.	275
6 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-45: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 6 iulie 1919.	276
<i>Document nr. 63-35: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 6 iulie 1919.	276
7 IULIE 1919	
<i>Document nr. 65-46: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (1 iunie - 7 iulie 1919), Punctul „D.”, ziua: 7 iulie 1919.	276
<i>Document nr. 63-36: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 7 iulie 1919.	278
8 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87: JURNALUL DE OPERAȚIUNI AL GRUPULUI</i> <i>„ORIENTAL” din Slovacia, din 8 iulie până la 30 septembrie 1919.</i>	278
<i>Document nr. 63-37: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 8 iulie 1919.	278
9 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-1: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 9 iulie 1919.	278
<i>Document nr. 63-38: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 9 iulie 1919.	278
<i>Document nr. 88: Adresa Comandamentului Grupului de Nord român</i> <i>către ofițerul de legătură cehoslovac.</i>	278
10 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-2: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i> (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 10 iulie 1919.	279
<i>Document nr. 63-39: Jurnalul de operațiuni al Grupului „General Destremau”</i> (31 mai - 10 iulie 1919), ziua: 10 iulie 1919.	279

<i>Document nr. 89: Raportul generalului Destremau către Grupul „Oriental” din Slovacia.</i>	280
<i>Document nr. 90: Adresa Comandamentului Grupului de Nord român către căpitanul Gastey.</i>	280
<i>Document nr. 91: Ordinul Grupului de Nord român către Detașamentul „General Olteanu”.</i>	281
11 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-3: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 11 iulie 1919.</i>	281
12 IULIE 1919	
<i>Document nr. 92: Adresa generalului Mihăescu către generalul comandant al Grupului „Oriental” din Slovacia.</i>	282
<i>Document nr. 93: Ordinul Special nr. 23 din 12 iulie 1919 al Diviziei a 6-a Infanterie cehoslovacă.</i>	282
13 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-4: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 13 iulie 1919.</i>	283
<i>Document nr. 94: Telegrama ministrului administrației pentru Slovacia către generalul Hennocque.</i>	284
<i>Document nr. 95: Telegrama generalului șef transmisă comandanților de Grupuri [în ziua de] 13 iulie [1919].</i>	285
15 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-5: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 15 iulie 1919.</i>	286
<i>Document nr. 96: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque.</i>	286
16 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-6: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 16 iulie 1919.</i>	287
<i>Document nr. 97: Telegrama generalului Hennocque către generalul Pellé.</i>	287
<i>Document nr. 98: Raportul generalului Hennocque către generalul Pellé.</i>	288
<i>Document nr. 99: Ordinul de Operațiuni nr. 12 din 16 iulie 1919 (Partea I) al Diviziei a 6-a Infanterie.</i>	289
17 IULIE 1919	
<i>Document nr. 100: Telegrama generalului Hennoque către comandantul Grupului de Nord român.</i>	292
18 IULIE 1919	
<i>Document nr. 101: Tabelul de marș al elementelor Diviziei a 6-a Infanterie pentru zilele de 18 - 21 iulie 1919.</i>	293
<i>Document nr. 102: Ordinul de Operațiuni nr. 13 din 18 iulie 1919 (Partea I și Partea a II-a) al Diviziei a 6-a Infanterie</i>	294
19 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-7: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 19 iulie 1919.</i>	296
<i>Document nr. 103: Compunerea statelor majore ale diviziilor din organigrama Grupului „Oriental” slovac.</i>	297
<i>Document nr. 104: Schiță cu staționarea Diviziei a 6-a Infanterie în ziua de 19 iulie 1919.</i>	298
<i>Document nr. 105: Schiță cu situația Diviziei „Provizorii” în ziua de 19 iulie 1919, seara.</i>	298
<i>Document nr. 106: Telegrama Divizia 1 Infanterie către generalul Hennocque.</i>	299
20 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-8: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 20 iulie 1919.</i>	299
<i>Document nr. 107: Telegrama generalului Mittelhauser către generalul Hennocque.</i>	300

<i>Document nr. 108: Raportul generalului Hennocque către generalul șef.</i>	300
22 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-9: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i>	
(8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 22 iulie 1919.	301
<i>Anexa nr. 18: Nota de serviciu a Grupului „Oriental”.</i>	302
23 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-10: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i>	
(8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 23 iulie 1919.	303
<i>Document nr. 109: Telegrama generalului Mittelhauser către comandantul</i>	
Grupului de Nord român.	304
<i>Document nr. 110: Raportul căpitanului Gastey din 23 iuli 1919.</i>	304
24 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-11: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i>	
(8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 24 iulie 1919.	305
<i>Document nr. 111: Telegrama generalului Hennocque către generalul șef</i>	
și generalul Mittelhauser.	308
<i>Document nr. 112: Directiva Grupului „Oriental” din 24 iulie 1919.</i>	308
25 IULIE 1919	
<i>Document nr. 113: Telegrama comandantului Piełi Munkacs.</i>	309
<i>Document nr. 114: Ordinul Grupului „Oriental” din Slovacia nr. 856/O.P.</i>	309
26 IULIE 1919	
<i>Document nr. 115: Schiță cu situația Diviziei 6 Infanterie.</i>	312
27 IULIE 1919	
<i>Document nr. 116: Copia raportului ofițerului de legătură cehoslovac</i>	
pe lângă Grupul de Nord român.	312
28 IULIE 1919	
<i>Document nr. 87-12: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental”</i>	
(8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 28 iulie 1919.	313
<i>Anexa nr. 25: Ordinul de Operațiuni al Grupului „Oriental” nr. 908/O.P..</i>	315
<i>Document nr. 117: Comunicatul Grupul de Nord român din 28 iulie 1919.</i>	316
<i>Document nr. 118: Telegrama Divizia 1 Infanterie către</i>	
Comandamentul slovac din Košice.	317
<i>Document nr. 119: Nota de Serviciu a Grupului „Oriental” din Slovacia.</i>	317
29 IULIE 1919	
<i>Document nr. 120: Adresa generalului Hennocque către comandantul</i>	
Grupului de Nord român.	318
<i>Document nr. 121: Telegrama generalului Hennocque către</i>	
comandantul Diraizon la Grupul de Nord român.	319
<i>Document nr. 122: Raportul generalului Hennocque către generalul șef.</i>	319
30 IULIE 1919	
<i>Document nr. 123: Raportul generalului Hennocque către generalul șef.</i>	321
<i>Document nr. 124: Telegrama colonelului Mateescu către căpitanul Časek.</i>	324
31 IULIE 1919	
<i>Document nr. 125: Telegrama Grupului de Nord român către</i>	
Grupul „Oriental” la Košice.	324
<i>Document nr. 126: Telegrama generalului Mihăescu către</i>	
comandantul Grupului „Oriental”.	324
<i>Document nr. 127: Proiectul Ordinului de Operțiuni nr. 9.485/O.P.</i>	
din 31 iulie 1919 al Grupului „Oriental”.	325
<i>Document nr. 128: Telegrama colonelului Hostas către generalul Hennocque.</i>	327
1 AUGUST 1919	
<i>Document nr. 129: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque.</i>	327
<i>Document nr. 130: Hartă cu situația din ziua de 1 august 1919.</i>	328

<i>Document nr. 131: Schiță cu organizarea Grupului „Oriental General Hennocque” din ziua de 2 august 1919.</i>	328
---	-----

3 AUGUST 1919

<i>Document nr. 87-13: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 3 august 1919.</i>	329
<i>Document nr. 132: Ordinul de Operațiuni nr. 2.077 din 3 august 1919 al Diviziei „Provizorii”.</i>	331

4 AUGUST 1919

<i>Document nr. 133: Telegrama Misiunii Militare franceze către generalul Hennocque.</i>	334
<i>Document nr. 134: Hărți cu situația frontului în ziua de 4 august 1919.</i>	334

8 AUGUST 1919

<i>Document nr. 135: Telegrama generalului Mittelhauser către generalul Hennocque.</i>	335
--	-----

11 AUGUST 1919

<i>Document nr. 136: Raportul căpitanului Časek din 11 august 1919.</i>	336
---	-----

12 AUGUST 1919

<i>Document nr. 87-14: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 12 august 1919.</i>	339
--	-----

13 AUGUST 1919

<i>Document nr. 87-15: Jurnalul de operațiuni al Grupului „Oriental” (8 iulie – 30 septembrie 1919), ziua: 13 august 1919.</i>	339
--	-----

15 AUGUST 1919

<i>Document nr. 137: Telegrama generalului Mittelhauser către generalul Hennocque.</i>	340
--	-----

16 AUGUST 1919

<i>Document nr. 138: Telegrama generalului Mittelhauser către generalul Hennocque.</i>	341
--	-----

17 AUGUST 1919

<i>Document nr. 139: Telegrama generalului Pellé către generalul Hennocque.</i>	341
<i>Document nr. 140: Telegrama generalului Mittelhauser către generalul Hennocque.</i>	342

22 AUGUST 1919

<i>Document nr. 141: Raportul Diviziei 5 Infanterie nr. 2.941 din 22 august 1919.</i>	342
---	-----

23 AUGUST 1919

<i>Document nr. 142: Hartă cu situația Diviziei a 5-a Infanterie în ziua de 23 august 1919, seara.</i>	343
--	-----

26 AUGUST 1919

<i>Document nr. 143: Ordinul nr. 6.821/O.P al Grupului „Occidental”.</i>	343
<i>Document nr. 144: Completare la Ordinul nr. 6.821/O.P. din 26 august 1919 al Grupului „Occidental”.</i>	347

30 AUGUST 1919

<i>Document nr. 145: Raportul Comandamentului Diviziei 1 Infanterie către Comandamentul Grupului „Oriental”, Biroul 2 Informații.</i>	348
<i>Document nr. 146: Telegrama Diviziei 1 Infanterie către Grupul „Oriental” din Slovacia.</i>	349

**REGISTRUL ISTORIC AL GRUPULUI CEHOSLOVAC
AL COLONELULUI HOSTAŠ.**

<i>Document nr. 147: Registrul istoric al Grupului „Colonelul Hostaš” perioada: 8 mai – 30 iulie 1919.</i>	349
<i>Hărți și Fotografii</i>	353
<i>BIBLIOGRAFIE</i>	379

PARTEA I
SCURTE CONSIDERAȚII ASUPRA RĂZBOIULUI
UNGARO-CEHOSLOVACO-ROMÂN DIN ANUL 1919

· 1. *Retrospectivă: acțiunea Grupului de Nord român
în perioada luptelor cehoslovaco-ungare din anul 1919.*

24 MARTIE – 21 APRILIE 1919

În ziua de 24 martie 1919, conform Ordinului de operațiuni nr. 8 al Diviziei 7 Infanterie, a fost înființat Detașamentul „General Olteanu”⁶, având în compunere⁷ batalioanele I-III/Regimentul „Roman” nr. 14 (Infanterie)⁸. Gruparea forțelor Detașamentului, la aceea dată, a fost următoarea:

- La Sighetu Marmăției⁹, au fost dislocate: Punctul de Comandă al Detașamentului, Punctul de Comandă al Regimentului 2 Roșiori, cu escadroanele 1, 2, 3 roșiori și Grupul de mitraliere; două companii și o secție de mitraliere din Batalionul III/Regimentul¹⁰ 14 Infanterie¹¹; o baterie din Reg. 4 Artilerie¹² și o companie voluntari ardeleni.

- La Sarasău¹³, a fost dislocat Escadronul 4 Roșiori „descălcăt”¹⁴ din Regimentul 2 Roșiori¹⁵, cu două plutoane la cotele 420 și 643, Sud/Est de Sarasău.

- La Câmpulung la Tisa¹⁶ a fost dislocată o companie, cu posturi înaintate la Körtvélyes¹⁷, Apșa de Jos¹⁸, Apșa de Mijloc¹⁹, Bocso (Bocicoi)²⁰ și Tribușa²¹.

⁶ General de brigadă Marcel Olteanu, comandantul Detașamentului.

Precizăm: în volum, acolo unde în documentele redactate sunt înscrise numai numele unor personalități civile și/sau militare, fără consemnarea prenumelui acestora, am completat tacit, unde se impune și funcție de posibilități, asumându-ne benevol riscul unor eventuale erori, prenumele acestora: fie prin trimitere la subsolul paginii în cauză - când acesta a fost întâlnit în primul dintre documentele redactate, fie în dreptul respectivului nume. De asemenea, toate aceste cazuri, se regăsesc înscrise în volum în: „Lista actualizării numelor”.

⁷ Depozitul Central de Arhivă Pitești al Ministerului Apărării Naționale [în continuare abreviat: Dp. C. A.], Colecția Registre istorice și jurnale de operațiuni ale armatei regale [în continuare abreviat: R.I.J.O.-1], dosar nr. 3352 (Jurnalul de operațiuni al Regimentului 14 Infanterie), f. 220.

⁸ În continuare: Regimentul 14 Infanterie.

⁹ Sighetu Marmăției (România, colocvial: Sighet; în documente scrise și în variantele: Marmaros Sziget, Marmaros-Siget, Marmaros Siget, Marmaros Sziget, Sziget; corect în maghiară: Mármarosziget).

Precizăm, în volum, denumirile localităților și formelor de relief le-am păstrat înscrise conform variantei originale consemnată în documentele redactate. Funcție de posibilități, am consemnat în dreptul respectivei denumiri, când aceasta a apărut pentru prima dată, la subsolul paginii în cauză: denumirea actualizată și între paranteze Țara aparținătoare azi (numai pentru localități). De asemenea, în cazul consemnării în documente a denumirii unei localități/forme de relief în diferite variante, respectivele variante le-am înscris ca atare și am semnalat existența celorlalte. Atât denumirea inițială a unei localități/forme de relief, cât și varianta/variantele acesteia înscrise(e) în documente, precum și varianta lor actualizată se regăsesc în „Lista actualizării denumiri localităților și formelor de relief” (în volum: după „Lista actualizării numelor”). În situația unor localități/forme de relief pentru care nu am reușit identificarea denumirii lor actualizate, am înscris atât la subsolul paginii în cauză, cât și în „Lista actualizării denumiri...” semnul: „(?)” și cuvântul: „neidentificat”.

¹⁰ Regimentul, în continuare abreviat: Reg..

¹¹ Infanterie, în continuare abreviat: Inf..

¹² Artilerie, în continuare abreviat: Art..

¹³ Sarasău (România, în maghiară: Szarvaszó).

¹⁴ Escadron „pe jos”, din lipsa cailor din dotare, cavaleriștii escadronului luptau ca „infanteriști”.

¹⁵ Roșiori, în continuare abreviat: Roș..

¹⁶ Câmpulung la Tisa (România, în maghiară: Hosszúmező).

¹⁷ Hrušov (Slovacia).

¹⁸ Nijnea Apșa (Ucraina, până în 2004: Dibrova).

¹⁹ Seredne Vodiane (Ucraina, în maghiară: Köséppaps).

²⁰ Bocicoiu Mare (România, în maghiară: Újbocsó, în ucraineană: Velikî Bicikiv).

- La Berbești²², s-a aflat dislocat Punctul de Comandă al Regimentului 7 Roș. și Escadronului 4 Roș..

- La Giulești²³, s-au aflat dislocate escadroanele 1 și 2/Regimentul 7 Roș..

- La Ocna Șugatag²⁴, s-au aflat dislocate Escadronul 3/Regimentul 7 Roș. și Grupul de mitraliere.

Statul major al Regimentului 14 Inf., cu Batalionul III și Escadronul Divizionar²⁵ al Diviziei 7 Infanterie, au plecat la 24 martie 1919, ora 7,00, din Sighetu Marmatiei, ajungând la ora 18,00 în Baia Sprie²⁶, unde a cantonat și de unde și-au continuat marșul spre Baia Mare²⁷.

În 25 martie 1919, în sectorul Sighet - Valea Tisei, un sergent, trimis în recunoaștere la Săpânța, a raportat că: în urmă cu trei zile, au sosit la Teresva²⁸ și Kis Kirva²⁹ 300 de gardiști de-ai lui Karoly³⁰, care au înlocuit secuții și jandarmii din zonă. Trupele înlocuite s-au concentrat pe Valea Someșului cu intenția de a ataca Baia Mare. Gardiștii erau bine echipați, lăsând impresia că făceau parte din armata regulată ungară.

În aceeași zi, situația trupelor Detașamentului „General Olteanu”, a fost următoarea:

- escadroanele 1 și 2/Regimentul 7 Roș., s-au deplasat din Giulești la Vadu Izei³¹;

- posturile înaintate de la Bocicoi și Tribușa, au fost înlocuite cu cavaleriști din Regimentul 7 Roș.;

- Statul major al Regimentului 14 Inf., cu Batalionul III și Escadronul Divizionar, au sosit în Baia Mare. La ora 20,45, a plecat din gara feroviară Baia Mare, spre Cernăuți³², Bateria 7/Regimentul 12 Art..

În ziua de 26 martie 1919, un informator al Diviziei 7 Infanterie, a raportat că în satul Săpânța³³ s-a ordonat, prin „bătăi de tobă”, mobilizarea oamenilor până la vârsta de 52 de ani. Locuitorii satului, în majoritate români, s-au aflat în dilemă neștiind cum să procedeze: să se prezinte la mobilizare sau să se refugieze peste Linia de demarcație. Ca urmare, acestora li s-au transmis ordinul să treacă Linia de demarcație numai în situația în care ar fi fost forțați să se prezinte la mobilizare.

Un sergent din Detașamentul „General Olteanu”, trimis în recunoaștere, a raportat că: în Săpânța se aflau 180 soldați grăniceri unguri, care făceau parte din Compania grăniceri din Teceul³⁴ Unguresc, comandată de maiorul Eger. De asemenea, în Săpânța se mai aflau 90 de soldați, comandați de un sublocotenent. Aceștia purtau pe capele trei pene și o bandă pe care scria „Magyarország”³⁵ (Țara ungurească) și erau veniți din localitatea Popești (Popfalău)³⁶, județul Bihor. În compunerea lor erau și români din Vechiul Regat, foști

²¹ Dilove (Trebușeni, Trebuza, Ucraina; în slovacă: Trebušany; în maghiară: Trebusa, Fejérpatak, Terebesfejérpatak).

²² Berbești (România).

²³ Giulești (România).

²⁴ Ocna Șugatag (România, colocvial: Șugatag; în maghiară: Aknasugatag).

²⁵ Escadronul 4/Regimentul 8 Călărași.

²⁶ Baia Sprie (România, în maghiară: Felsőbánya).

²⁷ Baia Mare (România, în maghiară: Nagybánya). Viorel Ciobotă, Gheorghe Nicolescu, Cornel Țucă, *Jurnalul de operațiuni al Comandamentului Trupelor din Transilvania (1918-1921)*, vol. I, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1998, p. 97.

²⁸ Teresva (Ucraina, în maghiară: Taracköz; în documente scrisă și în varianta: Tarackoeze).

²⁹ Kiskirva (Ucraina, în maghiară: Bélavár; în ucraineană: Bilovarți).

³⁰ Mihály Károlyi, premierul Ungariei.

³¹ Vadu Izei (România, în maghiară: Farcasrév).

³² Cernivți (Ucraina, în germană: Czernowitz). A se vedea și Dp. C. A., Colecția R.I.J.O.-1, dosar nr. 3352, f. 220 și Viorel Ciobotă, Gheorghe Nicolescu, Cornel Țucă, *op. cit.*, p. 98-99.

³³ Săpânța (România, în maghiară: Szaplonca).

³⁴ Teceu - Tiaciv (Ucraina, în maghiară: Técső).

³⁵ Țara ungurească.

³⁶ Popfalău – Popești (România, în maghiară: Papfalva).

prizonieri în Ungaria și Germania. Atât grănicerii, cât și cei 90 de soldați, au sosit în Săpânța la 24 martie, schimbând vechile trupe care s-au retras la Teceu. Soldații erau bine echipați și aveau în dotare opt mitraliere. Ei au așteptat să fie schimbați și nu au primit ordin de atac³⁷. A doua zi, locuitori veniți din Săpânța, au informat Punctul de Comandă al Detașamentului „General Olteanu”, că: în acel sat se găsesc 70-100 de soldați unguri, cu patru mitraliere, care se schimbau din cinci în cinci zile³⁸.

În ziua de 29 martie, un locuitor venit de peste Linia de demarcație a raportat că: în Teceu au sosit patru tunuri. Totodată, s-a confirmat faptul că în regiunea Frasin³⁹, pe valea Tisei, s-au adunat bolșevici nemți, unguri și ucraineni veniți din Rusia, care erau în legătură cu Comandamentul ungar. Aceștia, erau bine informați cu privire la dispozitivul ocupat de trupele noastre și aveau intenția să coboare pe Tisa spre Tribușa - Sighet la începutul lunii aprilie și să se deplaseze pe drumul strategic, peste muntele Copilaș, spre Leordina⁴⁰ și Săcel⁴¹. Plutonierul Mihai Ioan, dezertor din Armata ungară, a declarat că: la Teresva sunt 65 de grăniceri, comandați de locotenentul colonel Terly Laszlo și având în dotare cinci mitraliere. Trei mitraliere au fost poziționate la școala din sat. De asemenea, el a mai confirmat că în Teceu au fost 2-4 tunuri, iar în Hust⁴² s-a aflat o companie de grăniceri. În același timp, la Săpânța, au staționat 150 de secui și vânători, dotați cu șase mitraliere. La Frasin, a fost semnalată prezența unor „bande” de bolșevici, de diferite naționalități, formate probabil din rândul prizonierilor ce se re-ntorceau în Ungaria. Între Sighet și Hust, în Sectorul Tisa, nu s-a confirmat retragerea trupelor regulate ungare; ci, dimpotrivă, a avut loc întărirea prezenței lor, prin: „aducerea tunurilor și a grănicerilor”⁴³.

La 31 martie, în cadrul Sectorului Tisa, Detașamentul „General Olteanu” identificase prezența la Teresva a circa 200 soldați unguri.

La 1 aprilie 1919, în compunerea Comandamentului Trupelor din Transilvania, sub comanda generalului de brigadă Traian Moșoiu; avându-l șef de Stat Major pe generalul de brigadă Ștefan Panaitescu, se aflau dislocate în regiunea nordică:

- Divizia 7 Infanterie, comandantă de generalul de brigadă Constantin Neculcea (șef de Stat Major, locotenent colonel Stănescu);

- Detașamentul „General Olteanu”: cu Punctul de Comandă în Sighetu Marmăției, comandant de generalul de brigadă Olteanu Marcel, în compunerea:

- Regimentul 2 Roșiori: comandant, colonel Alexandru G.;

- Regimentul 7 Roșiori: comandant, colonel Constantin Mihai⁴⁴;

- Regimentul „Roman” nr. 14 (Infanterie), comandant de locotenentul colonel Teodor Gheorghiu;

- Regimentul 4 Artilerie, comandant de colonelul Arthur Grigorescu;

- Compania 7 Grăniceri/Regimentul 3 Grăniceri, comandantă de căpitanul Alexandru Mateescu;

În aceeași zi, Batalionul II/Regimentul 14 Inf., a schimbat, pe frontul Cicârlău⁴⁵ – Ardusat⁴⁶, Batalionul I, din același regiment, care a trecut în rezervă în Baia Mare⁴⁷. La 2

³⁷ Viorel Ciubotă, Gheorghe Nicolescu, Cornel Țucă, *op. cit.*, p. 99-100.

³⁸ *Idem*, p. 101.

³⁹ Frasin – Iasinia (Ucraina; în maghiară: Körösmező, în slovacă: Jasyna)

⁴⁰ Leordina (România).

⁴¹ Săcel (România, în maghiară: Izaszacsal).

⁴² Hust (Ucraina).

⁴³ Loc. cit., Colecția R.I.J.O.-1, dosar nr. 3352, f. 220.

⁴⁴ Dp. C. A., Colecția R.I.J.O.-1, dosar nr. 3352, f. 221 și Viorel Ciubotă, Gheorghe Nicolescu, Cornel Țucă, *op. cit.*, p. 110-114.

⁴⁵ Cicârlău (România, în maghiară: Nagysikárló)

⁴⁶ Ardusat (România, în maghiară: Erdődszád).

⁴⁷ Viorel Ciubotă, Gheorghe Nicolescu, Cornel Țucă, *op. cit.*, p. 116.

aprilie, după informațiile furnizate de agentul trimis de generalul Olteanu, în Teceu: s-ar fi aflat 119 oameni din Batalionul 2/Regimentul Secuiesc. Aceștia purtau, ca semn distinctiv: „o fundă albă pe capelă”, pe era scris în maghiară: „Regimentul Secuiesc”. La ora 1,30, postul român de la marginea de Est a satului Körtvélyes, a respins cu focuri de armă o patrulă inamică înarmată cu mitraliere, care încercase să-l atace⁴⁸.

Peste două zile, 4 aprilie, un agent din cadrul Detașamentului trimis în direcția Rahău⁴⁹ - Frasin, a obținut următoarele informații: în Rahău, s-a format o Gardă roșie de 40 de oameni, sub comanda fraților Moiş, foști ofițeri austro-ungari; La Frasin, se găseau aproximativ 300 de soldați din diferite unități. Un alt agent, trimis pe direcția Hust - Királyháza⁵⁰, a obținut informațiile: în Teresva, sunt aproximativ 200-250 soldați unguri; în Teceu, sunt 500 soldați secui cu patru mitraliere; în Visk⁵¹, sunt 700 soldați comuniști, purtând la capelă: „o bandă roșie”, pe care era scris în maghiară: „Vörösgárda” („Garda Roșie”). În Hust, în același timp, se aflau 250 de soldați din aceeași Gardă Roșie. Agenții, trimiși pe direcția Negrești-Oaș⁵² - Livada⁵³, au informat: la Negrești-Oaș sunt 30 de soldați și patru jandarmi; la Orașul Nou⁵⁴, sunt 30 soldați secui; iar la Sarjec⁵⁵, sunt 40 de soldați. În ziua de 5 aprilie 1919, s-au prezentat la postul din Câmpulung la Tisa doi parlamentari unguri, care au dorit să trateze problema deschiderii comunicației pe calea ferată. Deoarece orice comunicație a fost întreruptă, cei doi nu au mai fost primiți în audiență de către generalul Marcel Olteanu.

Peste câteva zile, la 10 aprilie, un ofițer informator a raportat că: în Teresva, erau 200 de soldați cu trei mitraliere, comandați de locotenentul Terebes; în Săpânța, erau 160 de soldați cu 10 mitraliere și 60 de jandarmi; în Teceu, erau 200 de soldați, comandați de un locotenent și înarmați cu patru tunuri, și o companie de jandarmi; în Hust, erau 600 de soldați și un Centru de instrucție; în Királyháza erau dislocați 600 de soldați; în Negrești-Oaș, erau 70 soldați; iar la Vasufalu⁵⁶, 50 de soldați unguri.

În ziua următoare, 11 aprilie 1919, la ora 16,00, trei patruli inamice, având circa 20 de oameni fiecare, au trecut podul de cale ferată de peste Tisa (2 km de Câmpulung la Tisa) și apoi, răspândindu-se în lanț de trăgători, au atacat cu focuri de armă postul nostru situat lângă calea ferată, la 1 km Nord de localitate. O patrulă de cavalerie din Regimentul 2 Roșiori, care patrula pe drumul ce mergea spre partea de Sud a localității, spre Cota 415, a fost atacată cu focuri de o patrulă inamică, în forță de 10-15 oameni. Între orele 18,00-21,00, posturile noastre de la Vest de aceeași localitate, au fost atacate cu focuri de armă și mitraliere dinspre postul inamic de la podul de cale ferată de peste Tisa și dinspre cel situat la Cota 373. La ora 24,00, posturile noastre de la Peri⁵⁷, au fost atacate cu focuri de armă, mitraliere și grenade de patruli inamice; toate atacurile au fost respinse⁵⁸.

Începând cu data de 11 aprilie 1919⁵⁹, conform ordinelor Marelui Cartier General, comanda Comandamentului Trupelor din Transilvania a fost luată de generalul Gheorghe Mărdărescu, ca șef de Stat Major rămânând generalul Ștefan Panaitescu; iar forțele aflate la dispoziția Comandamentului au fost structurate organizatoric în două mari grupuri:

⁴⁸ Loc. cit., Colecția R.I.J.O.-1, dosar nr. 3352, f. 223.

⁴⁹ Rakhiv (Ucraina, în maghiară: Rahó).

⁵⁰ Korolevo (Craihaza - Casa Regelui, până în 1899: satul Stejarul, Ucraina; în documente scris și în variantele: Kiralyhaza, Kiraly-Haza).

⁵¹ Vyshkovo (Viskove, Ucraina).

⁵² Negrești-Oaș (România, în maghiară: Avasfelsőfalu).

⁵³ Livada (România, în maghiară: Sárköz).

⁵⁴ Orașul Nou (România, în maghiară: Avasújváros).

⁵⁵ Sarjec (?) = neidentificat.

⁵⁶ Vasufalu (?) – neidentificat.

⁵⁷ Hrușovo (Ucraina).

⁵⁸ Viorel Ciubotă, Gheorghe Nicolescu, Cornel Țucă, *op. cit.*, p. 120-121, 123, 132, 134.

⁵⁹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Comandamentul_Trupelor_din_Transilvania.